

Pakkeforløp for psykisk helse og rus – fagfolks erfaringer

Marian Ådnanes

Forskningsleder i avdeling Helse i SINTEF Digital

Marian.adnanes@sintef.no

Om evalueringsprosjektet

Prosjektgruppe:

- SINTEF, avdeling Helse (prosjektleder)
 - Kompetansesenter for brukererfaring og tjenesteutvikling, KBT Midt-Norge
 - Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie, NTNU
 - Klinikk for rus- og avhengighetsmedisin, St.Olavs
-
- Oppdragsgiver: Helsedirektoratet
 - Varighet: 2019-2021 (3 år)

Begrunnelser for pakkeforløp generelt i helsevesenet

- Generelt skjer det en utvikling i retning av økt standardisering

Mål som vektlegges:

- Optimere ressursbruken i helsetjenesten
- Redusere uønsket variasjon i tilbudet som gis
- Styrke den enkelte behandlers fokus på kvalitet
- Fremme pasientsikkerhet og pasienttilfredshet
- Individuell tilpasning

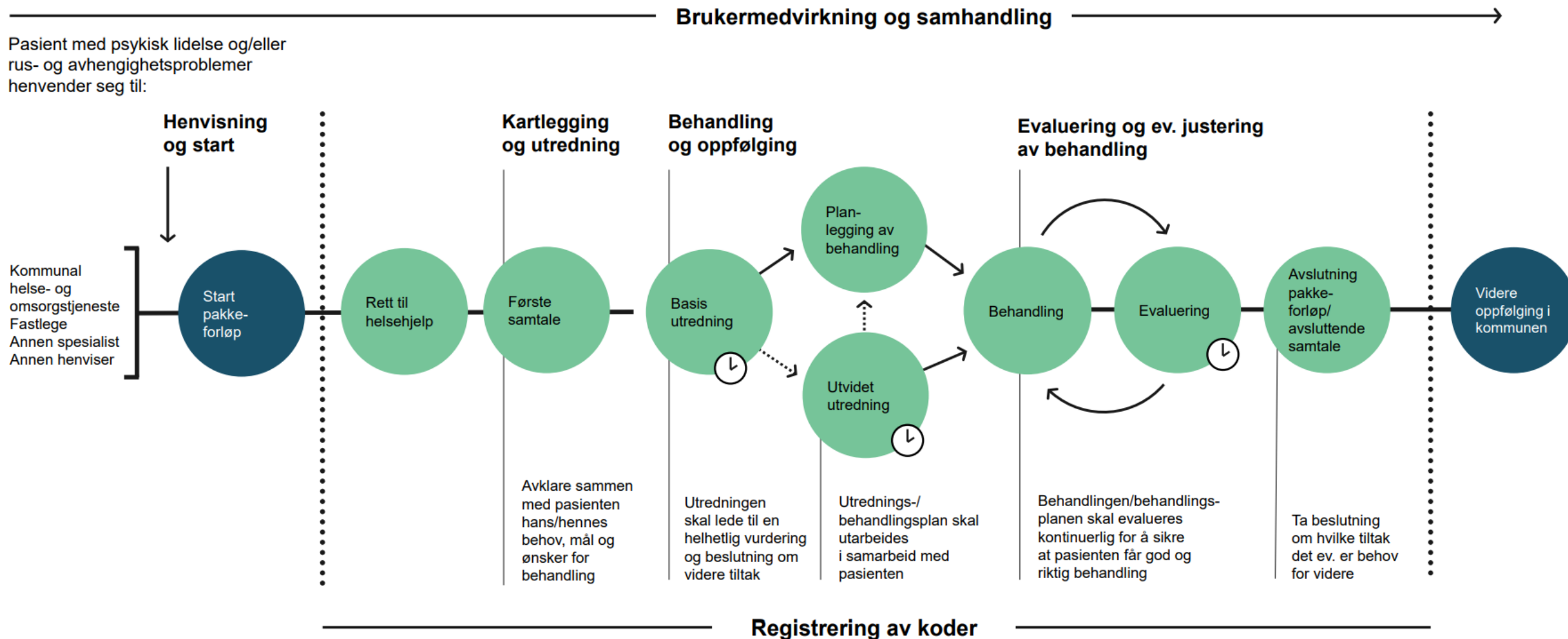
Begrunnelser for pakkeforløp psykisk helse og rus

- Overordnet politisk mål om å skape "pasientens helsetjeneste"

Utfordringsbilde i psykisk helse- og rusfeltet:

- Uønsket variasjon i tilbudet
- Pasienter opplever mangelfull innflytelse
- Pasienter opplever mangelfull samhandling mellom tjenestene
- Lavere levealder

Pakkeforløp for psykisk helse og rus

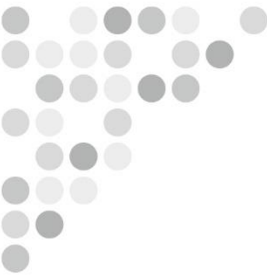

Mål med pakkeforløp

1. Økt brukermedvirkning og brukertilfredshet
2. Sammenhengende og koordinerte pasientforløp
3. Unngå faglig ubegrunnet ventetid for utredning, behandling og oppfølging
4. Mer likeverdige tilbud til pasienter og pårørende uavhengig av hvor i landet de bor
5. Bedre ivaretagelse av somatisk helse og gode levevaner

Evalueringen omhandler de generelle pakkeforløpene:

- Hvordan erfares pakkeforløp av pasienter og tjenesteytere?
- Oppfyller pakkeforløpene målsettingene?

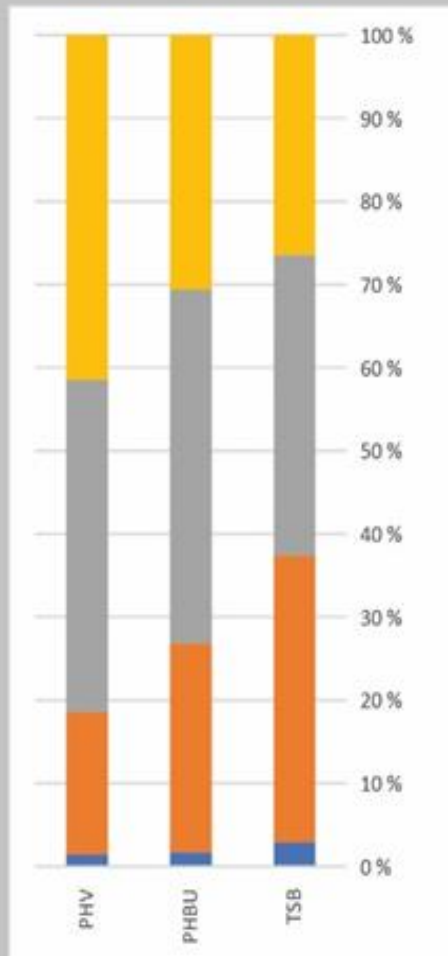

Metoder og datagrunnlag i evalueringen

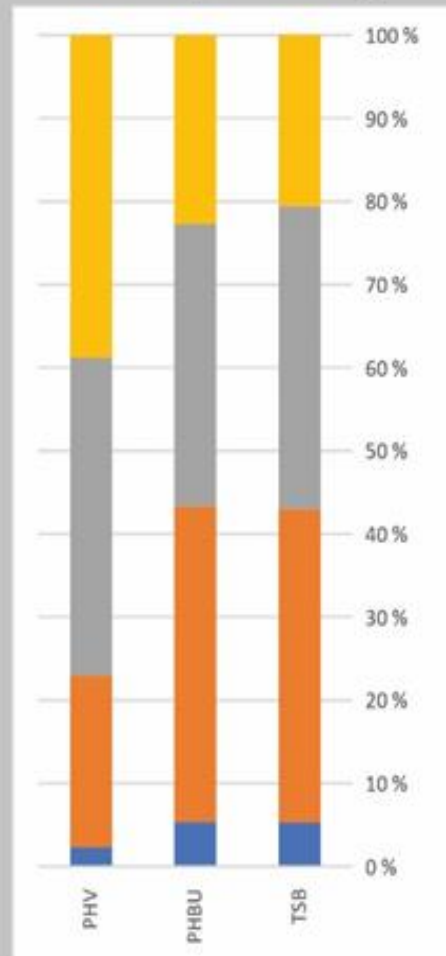
	2019	2020	2021
Kvalitative intervjuer med behandlere, leder og forløpskoordinatorer i de tre tjenesteområdene	x	x	x
Digital spørreundersøkelse blant behandlere, seksjonsledere og forløpskoordinatorer	x		x
Spørreundersøkelse (Napha) + kartlegging kommunalt psykisk helse- og rusarbeid (IS24/8)	x	x	x
Bruker-spør-bruker + intervju med pårørende		x	x
PasOpp (FHI) om brukertilfredshet, medvirkning, samhandling, oppfølging fysisk helse		x	x

I hvilken grad har pakkeforløp bidratt til:

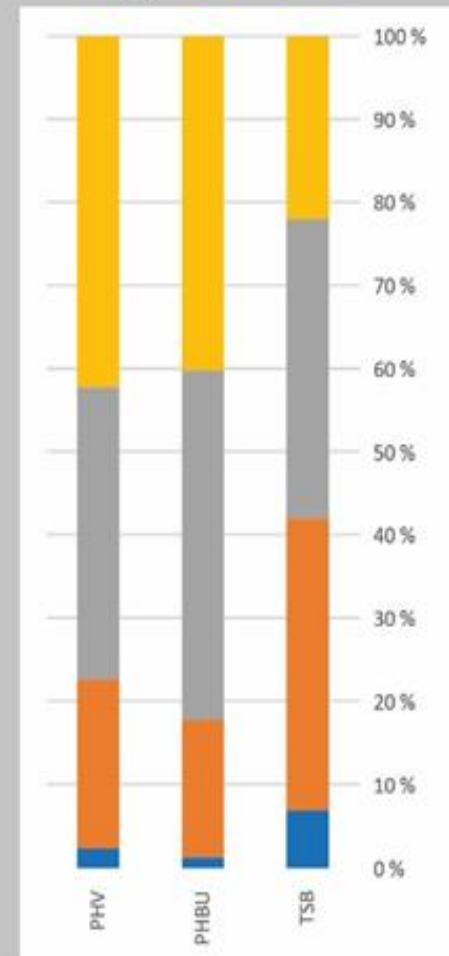
Mer brukermedvirkning og brukertilfredshet

Mer sammenhengende og koordinerte pasientforløp

Bedre ivaretagelse av somatisk helse og gode levevaner

- Mellom ca 20-40 prosent mener pakkeforløp i har bidratt i noen grad.
- Svært få mener pakkeforløp har bidratt i **stor** grad (blått)
- Litt flere som mener pakkeforløp har bidratt til mer sammenhengende og koordinerte forløp enn de andre målene
- Flest positive innen TSB døgnet
- Flest negative innen Psykisk helsevern, poliklinikk for voksne
- Ledere er jevnt over mer positive enn behandlere

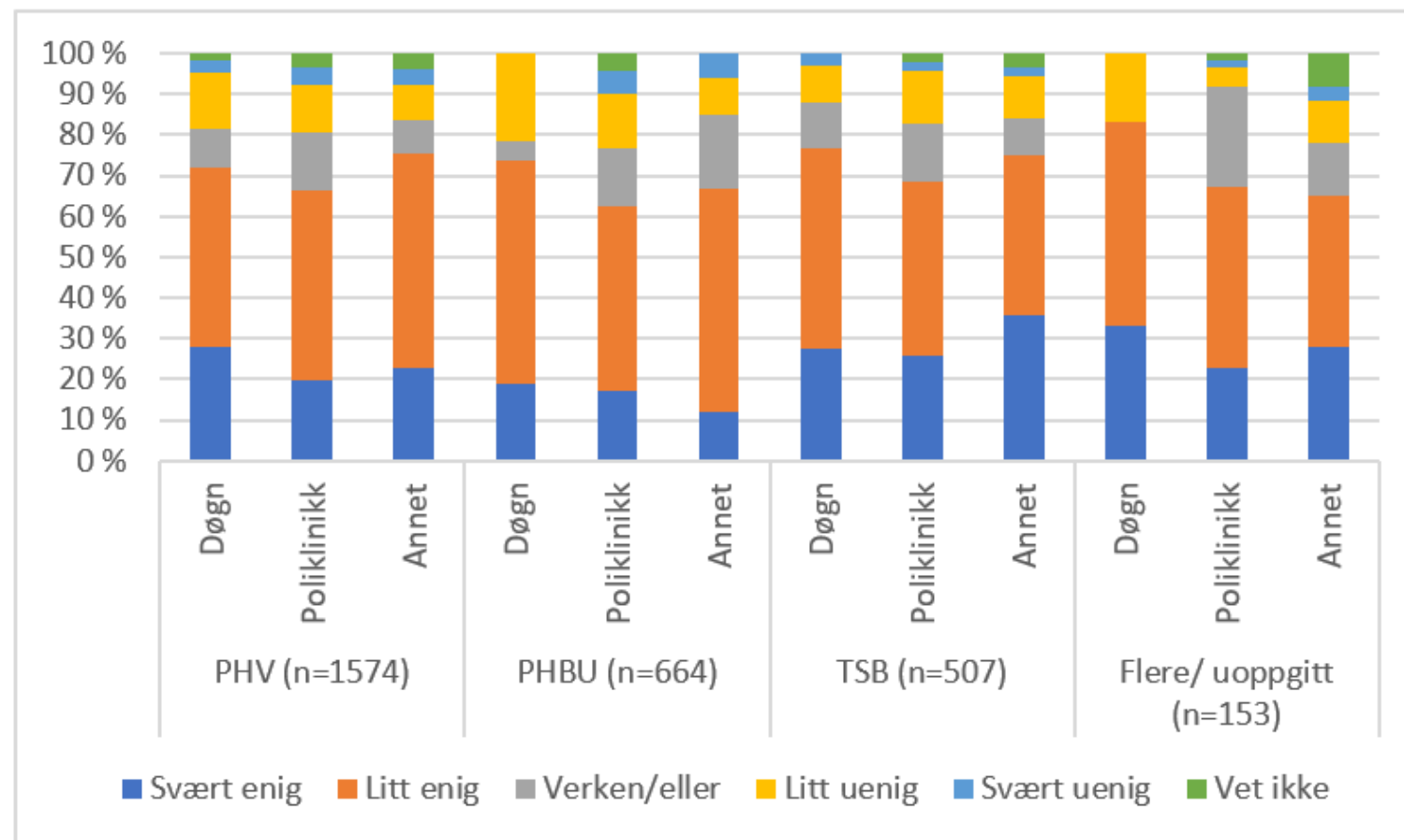
■ I stor grad ■ I noen grad ■ I liten grad ■ Ikke i det hele tatt

Sammenhengende og koordinerte forløp – hva innebærer det i pakkeforløp?

- Samhandling i forbindelse med **henvisning** (gode henvisninger)
- **Informasjon til fastlegen** underveis i pakkeforløpet (digital løsning)
- Samhandling med kommunale tjenester **etter utredning**
- Samhandling i forbindelse med **avslutning av forløpet**, og avklaring av behov for oppfølging i kommunen etter utskriving
- Inkludering av pasienter og pårørende i samhandlingsprosessene

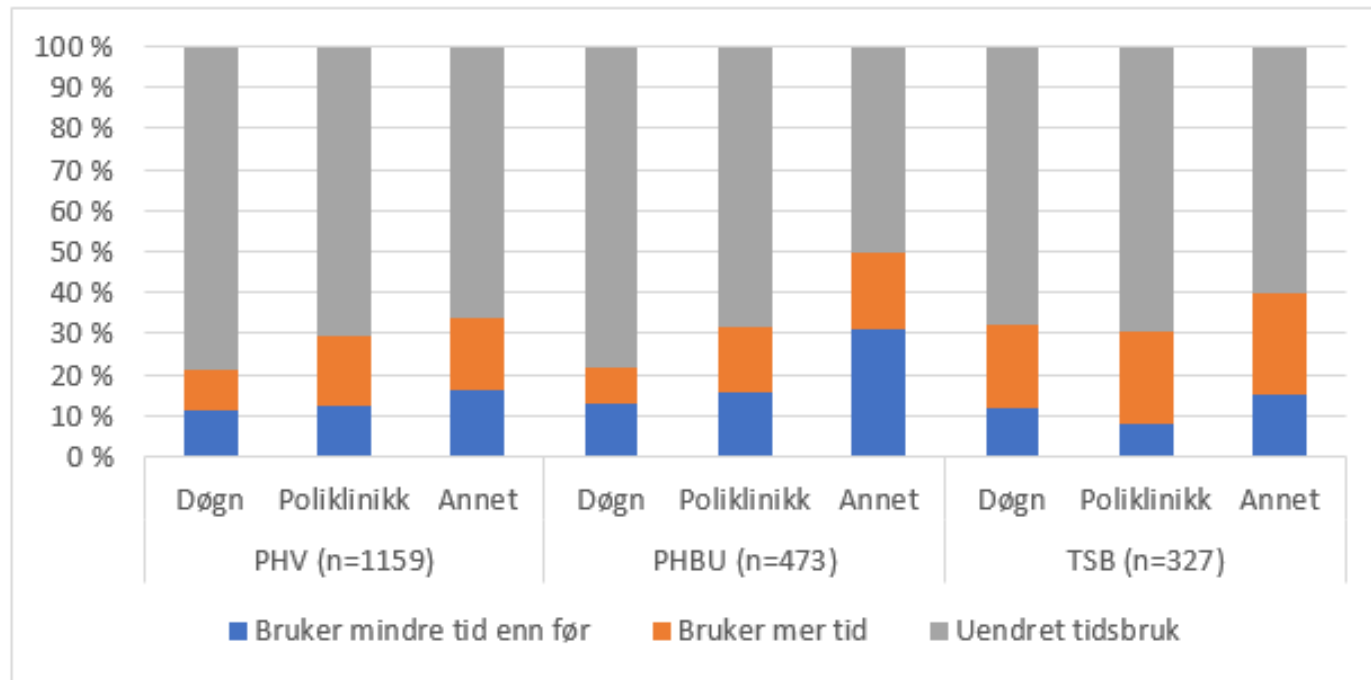
"Har allerede sammenhengende og koordinert tjenestetilbud"

- Mellom 60 - 80 prosent av de ansatte mener pasientene allerede får sammenhengende og koordinerte tjenestetilbud
- Ca 20 prosent er uenig i dette

Figur 7 Vi opplever at våre pasienter får sammenhengende og koordinerte tjenestetilbud i hele behandlingskjeden

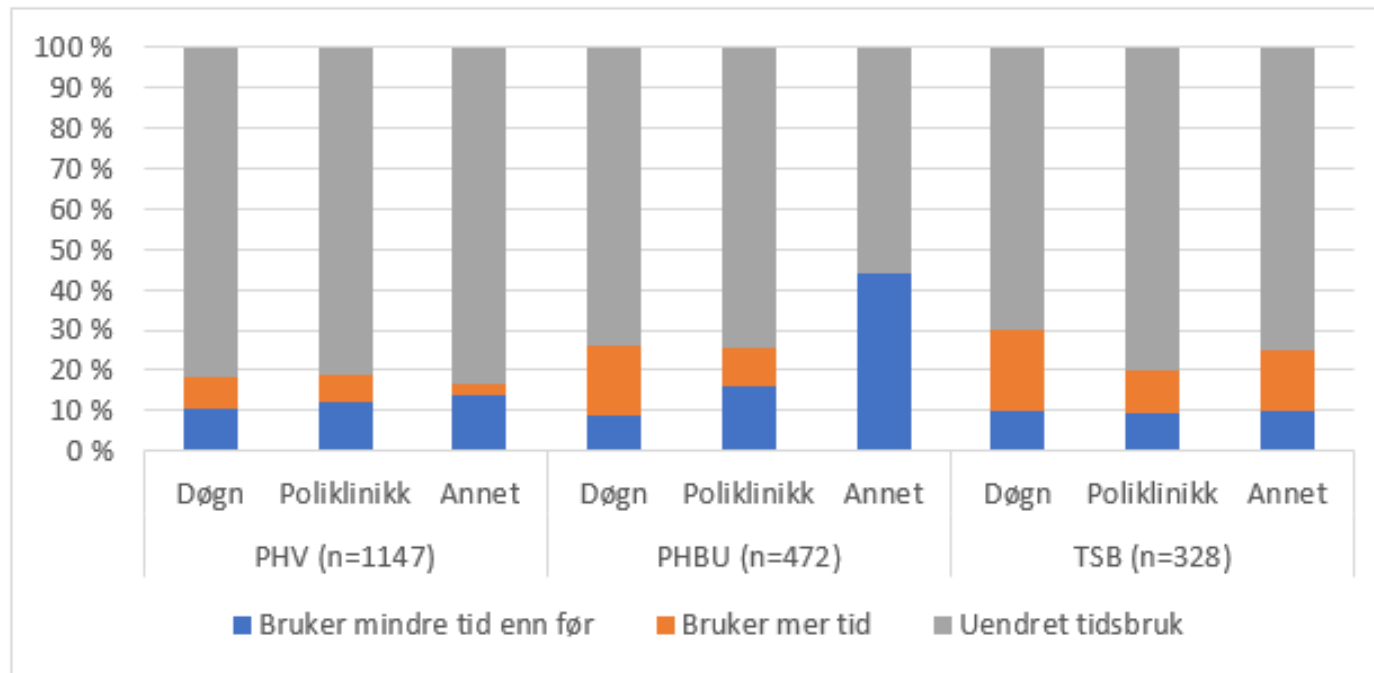
Lite endring i kommunikasjon med henviser

Figur 9 Opplever du at innføringen av pakkeforløp har påvirket hvor mye tid som brukes på kommunikasjon med henviser?

- Kun 13 prosent bruker **mer** tid på kommunikasjon med henviser
- Litt flere, 17 prosent, bruker **mindre** tid
- 70 prosent svarer **uendret**

Lite endring i tid brukt på samhandling med kommunen

- Kun 10 prosent sier de bruker **mer** tid på samhandling med kommunen
- 13 prosent bruker **mindre** tid på samhandling
- 78 prosent svarer **uendret** tidsbruk

Figur 10 Opplever du at innføringen av pakkeforløp har påvirket hvor mye tid som brukes på samhandling med kommunen?

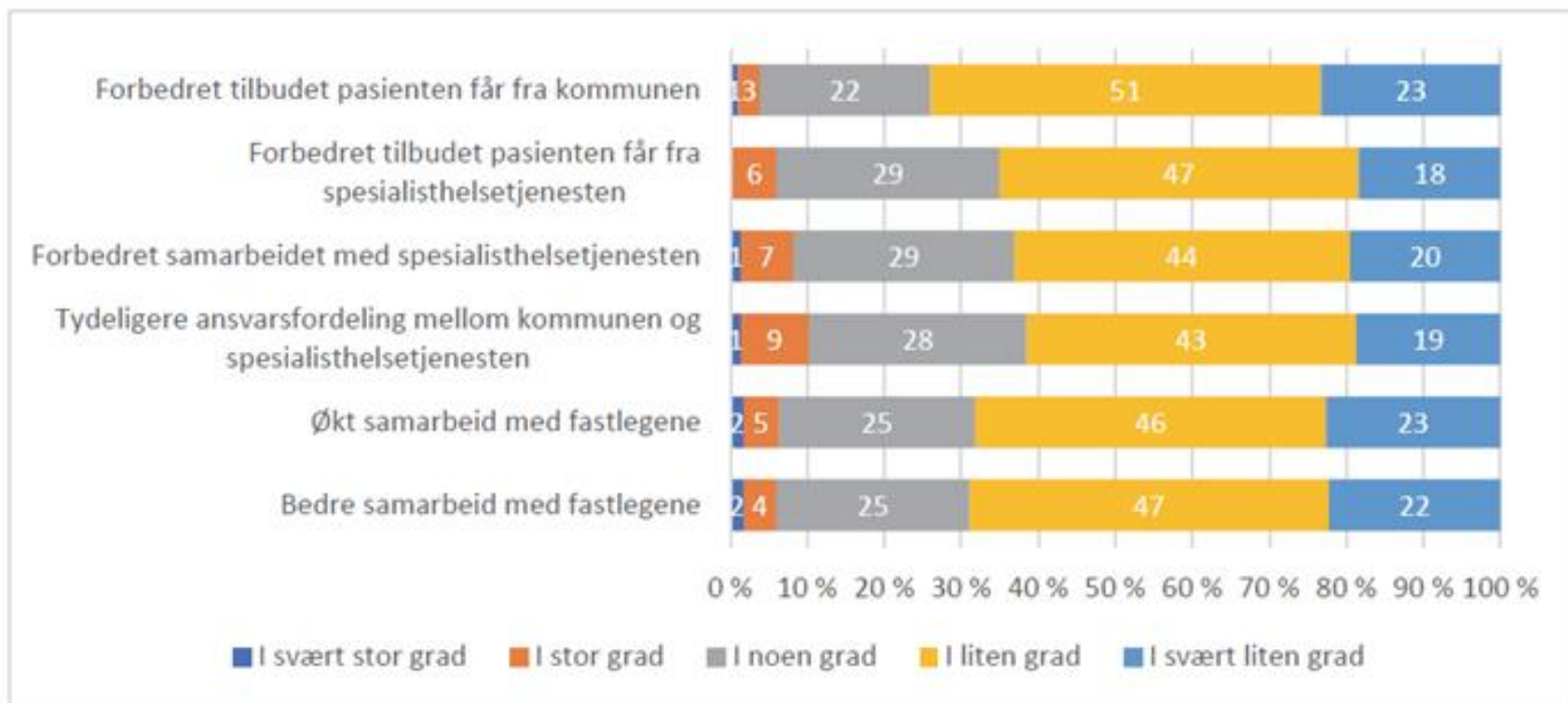

Ansattes i spesialisthelsetjenesten om samhandling med kommunen

- Flere er positive til at samarbeidet med kommunen systematiseres mer gjennom pakkeforløpene
- Men, foreløpig lite endring i samhandlingen gjennom forløpet
- Mange er skuffet over det de oppfatter som kommunenes og særlig fastlegenes manglende kunnskap om og involvering i pakkeforløp
 - Henvisningene fra FL er verken bedre eller dårligere enn før
 - FL har stort sett ikke kjennskap til de kravene som stilles til dem i regi av pakkeforløp
 - FL kjenner for lite til hva andre kommunale tjenester gjør
 - Mer informasjon sendes fra spes.helsetj. til FL (digitalt)

Kommunenenes erfarte endringer etter innføring av pakkeforløp

(ref: Ose og Kaspersen, 2020)

Foreløpig konklusjon

- Så langt har pakkeforløp bidratt til lite endring når det gjelder samhandling og koordinering mellom kommune og spesialisthelsetjeneste

System og faglighet

- Pakkeforløp krever at aktiviteten må **dokumenteres** for at helsemyndighetene skal vite at man faktisk følger frister og anbefalinger (for å oppnå de overordnede faglige målsettingene)
- Viktige spørsmål knyttes til både system, faglighet og autonomi:
 - Er det et godt **system** det som er innført? (svaret så langt er nei for mange)
 - Fører det til bedre **kvalitet/faglighet** i tilbudet? (for tidlig å si)
 - Får man et **riktig** bilde av hvorvidt enhetene jobber ifølge anbefalingene i pakkeforløp?

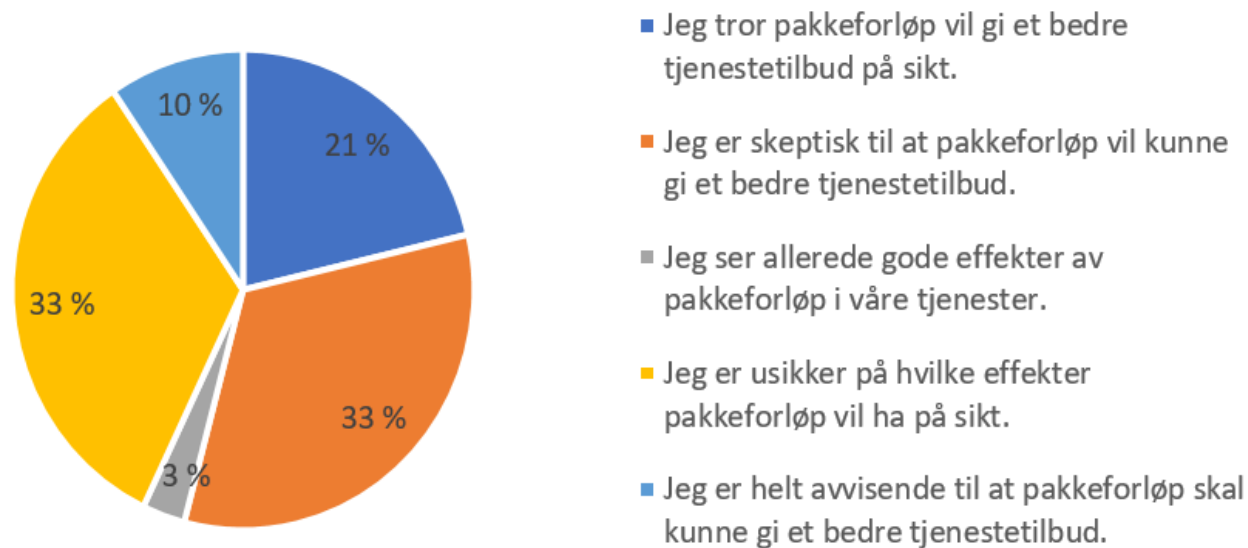
Systemet må være til hjelp – ikke belastning

- Man må ikke undervurdere viktigheten av et godt system for koding og registrering i pakkeforløp
- Det må være minst mulig registrering / enklest mulig / og det må reflektere faktisk faglig aktivitet
- For - det er ikke nødvendigvis sammenheng mellom koder registrert og arbeidet/behandlingen som er utført
- Ansatte påpeker f.eks at det sendes informasjon og innkalles til samarbeidsmøter for å **tilfredsstille registreringssystemet**
- En annen variant:
"Vi gjør jo tingene, men vi registrerer det kanskje ikke - eller det registreres feil"

Videre arbeid med evalueringen

- Bruker- og pårørendestudie pågår + ny runde høst 2021
- Ny runde med intervju av ansatte høst 2021
- Ny kartlegging blant fagfolk i spesialisthelsetjenesten høst 2021

Figur 34 Hvilke forventninger har du til pakkeforløp framover? (utsagnet som best beskriver din holdning)
(n=2762)